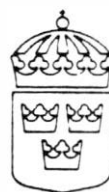

Motion till riksdagen

1989/90:U513

av Maria Hed m.fl. (s)

Kooperativ utveckling i Europaperspektiv

Mot.
1989/90
U513–515

Den kooperativa idén förenar människors gemensamma engagemang och ansvar. Svensk Kooperation är sedan länge framgångsrikt företräd på traditionella områden som detaljhandel, boende, försäkringar, energi osv. Den kooperativa idén får nu också allt oftare genomslag i förnyelsen av den offentliga sektorn, i t.ex. föräldrakooperativa daghem, i vård- och servicekooperativ.

Stor osäkerhet råder för närvarande beträffande svensk kooperations läge och ställning i ett Europaperspektiv. Å ena sidan torde EG:s gemensamma lagstiftning kräva att konkurrensbegränsningar motverkas, ett förhållande som kan komma att drabba Kooperationens federativa uppbyggnad. Å andra sidan är varje lands egen lagstiftning suverän med en i vissa fall positiv diskriminering för respektive lands Kooperation, dvs. fördelar för eller subventioner till inhemsk Kooperation då denna förenar affärsmässighet med en social dimension i icke-vinstdrivande syfte.

En ökad harmonisering av svensk ekonomi till EG, t.ex. genom de pågående EES-förhandlingarna, kommer att medföra en ökad konkurrens inom de branscher Kooperationen är verksam. Den ökade konkurrensen innebär att Kooperationen måste rusta sin affärsorganisation och möjligen också söka utländska samarbetspartners.

En förutsättning för att svensk Kooperation skall kunna stå stark i Europaperspektivet är emellertid också att samhälle och lagstiftning ger Kooperationen reell möjlighet att verka. Detta förutsätter att den kooperativa företagsformen ges likvärdiga arbetsvillkor med den privata aktiebolagsformen i t.ex. skattehänseende och med respekt för Kooperationens särart. Det kan innebära att en särslagstiftning måste erbjudas Kooperationen, bl.a. av det skälet att Kooperationens kapitalbehov inte huvudsakligen kan tillgodoses genom operationer på aktiemarknaden. Kooperationens särart ser vi nu hotad av såväl inhemska som utländska tendenser.

Konsumentinflytandet

EG-kommissionens regler för representation i sitt nya rådgivande konsumentorgan ser ut att innebära en försvagning av konsumenternas röst i EG-arbetet. CCC, EG-kommissionens rådgivande kommitté för konsumentfrågor, har hittills bestått av representanter för fyra europeiska organisationer,

Eurocoop (där KF är medlem), Europafacket, EG:s konsumentorganisationer samt en federation av familjeorganisationer.

EG-kommissionen har nu minskat de fyra organisationernas representation från sex till fyra ledamöter vardera till förmån för representanter för 17 nationella konsumentorganisationer. Vidare utses sex representanter av EG-kommissionen själv.

Det nya utökade men i praktiken splittrade rådet innebär att det får betydligt svårare att fatta beslut och därmed inte kan utöva samma påtryckningsroll på kommissionen. Dessutom begränsas initiativrätten.

I stället för att stärka konsumenternas röster riskerar dessa nu att försvagas. Enligt vår mening bör regeringen i EES-förhandlingarna begära ett bättre konsumentinflytande gentemot EG-kommissionen.

Företagsform och konkurrensrätt

Kooperation är personalsamverkan med en social dimension till skillnad från aktiebolagsformen som är kapitalsamverkan. De båda formerna skiljer sig på avgörande sätt i sina syften och konstruktioner. Den kooperativa företagsformen är federativ, dvs. den innebär inte endast en samverkan av enskilda medlemmar i primärkooperativ utan också samverkan mellan föreningar i regionala eller nationella organisationer, ibland med ömsesidigt ägarskap. Federationen skiljer sig starkt från aktiebolagens concernbegrepp därigenom att primärföretagen på basnivå gemensamt samverkar genom sekundärföretag på högre nivå, medan i concernen förhållandet är det omvända. Det kan hållas för visst att kooperationens själva existens och federativa uppbyggnad innebär stora samhällsekonomiska vinster.

Kooperativ samverkan förutsätter att den federativa organisationsformen ges ett erkännande i lagstiftningen och gentemot EG. Förhållandet är för närvarande i stället det motsatta, den kooperativa formen riskerar att angripas av konkurrenslagstiftningen, nationellt och internationellt, genom att federativ samverkan per definition och med utgångspunkt i den kapitalistiska lagstiftningen kan anses som en konkurrensbegränsning i sig.

Enligt vår mening bör regeringen i pågående EES-förhandlingar vidta åtgärder så att den kooperativa företagsformens särskilda ställning och särart beaktas.

Economie sociale

Inom EG kategoriseras den grupp företag och organisationer som bygger sin verksamhet på icke-vinstsyfte som *economie sociale*. Konsumentkooperationen är den största och äldsta gruppen inom *economie sociale*. Inom EG råder vissa fördelar för gruppen *economie sociale*, bl.a. ur konkurrensrättslig synpunkt. Enligt uppgift är emellertid dessa fördelar nu hotade. EG:s lagdirektorat har givits i uppdrag att kartlägga dessa regler med en ur kooperationens synvinkel negativ konsekvens som följd.

Vi bedömer det som angeläget att den svenska regeringen även följer frågan om konsumentkooperativa och andra organisationer inom gruppen *economie sociale* och bevakar dessas intressen.

Hemställan

Mot. 1989/90

U513

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kooperativ utveckling och konsumentinflytande i Europaperspektiv.

Stockholm den 23 januari 1990

Maria Hed (s)

Inger Hestvik (s)

Roland Sundgren (s)

Lars Svensson (s)